VALTIOVARAINMINISTERIÖ

~~VM/46/00.00.05/2016~~
VM/364/00.00.05

7.4.2016

Oikeusministeriö

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM/1/61/2014, 19.2.2016

Valtiovarainministeriön lausunto oikeusministeriön mietinnöstä "Tutkintavankeuden vaihtoehdot ja järjestäminen"

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta mietinnöstä. Kansainväliset valvontaelimet, kuten Eurooppalainen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun ja rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea (CPT) ja Yhdistyneiden Kansakuntien kidutuksen vastainen komitea (CAT), ovat toistuvasti huomauttaneet Suomea tutkintavankien säilyttämisestä poliisin säilytystilassa. Tutkintavankeja oli vuonna 2014 yhteensä 699, joista poliisin tiloissa 80 ja vankiloissa 619. Mietinnössä ehdotetaan pakkokeinolakiin (806/2011) lisättäväksi säännökset tehostetusta matkustuskiellosta ja tutkinta-arestista, kun matkustuskielto olisi riittämätön pakkokeino ja muut laissa säädetyt edellytykset täyttyisivät. Tehostettua matkustuskieltoa ja tutkinta-arestia voitaisiin valvoa teknisin työvälinein. Lisäksi ehdotetaan, että poliisin ylläpitämässä säilytystilassa säilytettävän tutkintavangin säilytysaikaa lyhennettäisiin ja sijoittamisen edellytyksiä täsmennettäisiin. Tutkintavankia säilytettäisiin jatkossa poliisin säilytystilassa enintään seitsemän vuorokautta, ellei pidempään säilytysaikaan ole poikkeuksellisen painavaa syytä. Pääsääntöisesti tutkintavankeja säilytettäisiin tutkintavankilassa. Tutkintavankien joutuisampi siirtäminen poliisin säilytystiloista vankiloihin lisäisi tutkintavankien määrää vankiloissa.

Valtiovarainministeriö lausuu lausuntonaan seuraavaa. Julkisen talouden vaikeassa tilanteessa ministeriöiden tulee sopeuttaa toimintaansa vastaamaan valtiontalouden kehyksiä ja kehysalenemia. Mietinnössä esitetään useita uudistuksia, jotka aiheuttaisivat Rikosseuraamuslaitokselle ja poliisille pysyviä vuosittaisia lisäkustannuksia. Jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuudet matalamman kustannustason ratkaisuihin (esim. kuulustelutilainvestoinnit, kuljetuskustannusten optimointi). Lisäksi jatkovalmistelu tulisi toteuttaa Rikosseuraamuslaitoksen pitkänaikavälin toimitilavision ja -suunnittelun mukaisesti niin, että mahdolliset investoinnit ja toimintamallit voidaan optimoida oikein.

Taloudelliset vaikutukset on mietinnössä kuvattu selkeästi, kattavasti ja läpinäkyvästi. Taloudellisten vaikutusten osalta mietinnössä todetaan, että tutkintavankien määrä vankiloissa lisääntyisi noin 25–30 vangilla päivittäin ja vankilan kuljetustehtävät lisääntyisivät, mikä tarkoittaisi n. 1,42–1,72 milj. euron lisäkustannuksia. Lisäksi Rikosseuraamusvirastolle aiheutuisi kustannuksia tutkinta-arestin valvonnasta ja toimeenpanosta vuosittain 247 000 euroa ja teknisistä valvontalaitteista. Mietinnön mukaan uudistuksen Rikosseuraamuslaitoksen pysyvät vuosittaiset lisäkustannukset olisivat noin 1,67–1,97 milj. euroa. Mietinnön mukaan vuosikustannusten lisäksi Rikosseuraamuslaitokselle syntyisi n. 400 000 euron kertaluonteiset lisäkustannukset mm. videoneuvottelulaitteiden ja uusien kuulustelutilojen hankinnoista.

Mietinnön mukaan poliisille ei aiheudu säästöjä toimitila- ja henkilökustannuksissa. Mietinnön mukaan säilytystiloja koskevat säästöt voivat syntyä vasta tulevaisuudessa, jolloin uusia poliisin toimitiloja rakennettaessa voitaisiin arvioida tarvittavien säilytystilojen määrä suhteessa säilytettävien määrään vähentymiseen. Mietinnön mukaan poliisilla ei ole mahdollisuutta luopua säilytystiloista ja vartijoista, koska tutkintavankien lisäksi poliisin säilytystiloissa on rikosperusteisesti

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

kiinniotettuja ja pidätettyjä henkilöitä. Poliisivankilaan liittyvät noin 280 000 euron säästöt, jotka syntyvät ruokailun ja terveydenhoidon aiheuttamien kustannusten vähentymisestä. Poliisille syntyisi kuitenkin lisäkustannuksia kuljetuksista vankilan ja poliisiaseman välillä esitutkintatoimenpiteitä varten. Mietinnön mukaan kuljetuksista aiheutuviksi kustannuksiksi vuositasolla on laskennallisesti arvioitu n. 640 000 euroa.

Valtiovarainministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa on varmistuttava siitä, että muutokset voidaan toteuttaa valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Jos lisäkustannuksia aiheutuu, tulee ne kattaa uudelleen kohdentamalla ensisijaisesti oikeusministeriön tai ao. ministeriön määrärahoja. Oikeusministeriön tulee selvittää muihin hallinnonaloihin kohdistuvat kustannukset yhteistyössä ao. ministeriön. Jatkovalmistelussa toimitilaliitännäiset asiat tulisi selvittää yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Apulaisbudjettipäällikkö, osastopäällikön sijainen — Juha Majanen

Neuvotteleva virkamies — Niina Hannonen

Tiedoksi — VM/Budjettiosasto (Inha, Hannonen, Vallinheimo)